

"Kartka z powstańczego kalendarza"

Kartka
z powstańczego
kalendarza...

**Ziemia Gostynińska
w Powstaniu Styczniowym**

14 maja 1863 r.

BITWY I POTYCZKI W OKRESIE POWSTANIA
1863-1864

W dniu 3 kwietnia dwudziestu żołnierzy polskich, prawdopodobnie również z partii Łakińskiego, zabrano w urzędzie pocztowym w Gąbinie dwa pistolety służbowe i 200 rubli. W kilka dni później zabrali 225 rubli z Kasy Miejskiej i porzucali herby rosyjskie w tym mieście. Natomiast 14 V 1863 r. została stoczona we wsi Szczawin Kościelny, 9 km na południowym wschód od Gostynina, jedna z większych bitew na terenie powiatu gostynińskiego. We wsi, znanej z klasztoru reformatorów, zatrzymał się na postój oddział Oborskiego wraz z kawalerią Włodka, liczący według Cholewińskiego przeszło 1200 ludzi. Na oddział Oborskiego napadł silny oddział rosyjski pułkownika Helferinga. Sądząc jednak, że ma do czynienia z małym oddziałem powstańczym, dowódca rosyjski skierował do walki tylko część swoich sił. Naoczny świadek pola bitwy, Wacław Cholewiński, pisze:

Kiedy zbliżający się Rosjanie podsunęli się pod pozycje naszych, napierając drogą w stronę dworu, strzelcy ukryci w lesie powitali ich ogniem. Zaczęła się wzajemna strzelanina, podczas której Oborski cały czas dozorował swoje oddziały, stojąc na otwartej drodze, prowadzącej do dworu. Wkrótce okazało się, że nieprzyjaciel oprócz piechoty ma za sobą i cztery działa, które jak tylko ustawiono na wprost naszych pozycji, zaczęły prażyć nas granatami (...). Kiedy silniejszy pod każdym względem od nas nieprzyjaciel zaczął pod wieczór natarczywiej napierać na nasze pozycje, wówczas Oborski uznał za stosowne ustąpić, lecz już nie drogą wprost na dwór, silnie przez artylerię ostrzeliwaną, lecz nieco na ukos przez pole ku wsi chłopskiej i klasztorowi (...). Oddział nasz cały nie był już atakowany dalej przez Rosjan, którzy widocznie, nie znając dobrze sił naszych, obawiali się ryzykować pościgu w ciemnościach nocy zapadłej.

W bitwie brała udział liczna grupa kosynierów i kawaleria Włodka. We wspomnianej bitwie walczył m.in. Telesfor Tabaczyński, szeregowiec strzelców celnych, pochodzący z okolic Szczawina Kościelnego. Po bitwie szczawińskiej płk Helfering ze swym wojskiem wycofał się do Gostynina, natomiast płk Oborski przez Gąbin, Czermino, Budy i Słubice udał się do Iłowa, a stąd na teren ziemi rawskiej. Tu jego oddział również święcił triumfy. Między innymi uwolnił w dniu 17 maja, wraz z innymi oddziałami z województwa mazowieckiego, miasto Rawę.

